

Ontwikkelingsplan bij alimentatieverzoek

Een echtgenoot die in het kader van de echtscheiding alimentatie voor zichzelf vraagt zou verplicht moeten worden om bij dat verzoek een ontwikkelingsplan in te dienen, waaruit blijkt wat er concreet in de komende jaren aan stappen zal worden gezet om zo snel mogelijk en zoveel mogelijk in eigen levensonderhoud te gaan voorzien, betogen **Loes Gijbels en Julia Veldkamp**.

Een echtgenoot die na echtscheiding niet (volledig) in eigen levensonderhoud kan voorzien en in redelijkheid geen eigen inkomen kan verwerven heeft behoefte aan alimentatie. Meestal betreft dit de vrouw. Als deze vrouw in het kader van de echtscheiding om alimentatie vraagt zal dit verzoek worden gehonoreerd als de andere echtgenoot, meestal dus de man, voldoende financiële middelen heeft om alimentatie te betalen. Heeft de vrouw op het moment van de echtscheiding behoefte aan alimentatie, en heeft de man draagkracht, dan zal de rechter het te betalen alimentatiebedrag vaststellen. Tenzij de rechter een andere alimentatieduur oplegt (hetgeen bijna nooit gebeurt) duurt deze verplichting als hoofdregel 12 jaar. Tussentijdse wijziging (verhoging of verlaging) van het alimentatiebedrag is mogelijk, bijvoorbeeld als de omstandigheden wijzigen, en tussentijdse beëindiging is mogelijk, bijvoorbeeld als de man geen draagkracht meer heeft, of de vrouw geen alimentatiebehoefte meer heeft. Als de vrouw hertrouwt of gaat samenleven met een ander, als waren zij gehuwd, vervalt het recht op alimentatie.

Als een vrouw op het moment van de scheiding werk heeft zal met dat inkomen rekening gehouden worden. Dat eigen inkomen vermindert haar alimentatiebehoefte. Werkt ze niet en heeft ze ook geen recente werkervaring, bijvoorbeeld omdat zij al een aantal jaren thuis is en voor de kinderen zorgt, kan in de meeste gevallen niet van haar verwacht worden dat zij onmiddellijk geheel of ten dele in eigen levensonderhoud gaat voorzien, en zal dus bij de alimentatievaststelling niet met te verwerven eigen inkomsten rekening gehouden worden. De alimentatieverplichting wordt vastgesteld op een zeker bedrag, het huwelijk wordt ontbonden en de termijn van 12 jaar gaat lopen. Er is dan nergens een verplichting te vinden dat de vrouw gaat pogen alsnog een baan te vinden. Vanwege dit automatisme is het niet verwonderlijk dat vrouwen in een echtscheidingsprocedure breed uit meten waarom ze niet (kunnen) werken. Vrouwen worden door het systeem verleid tot een negatieve focus.

Het kan zijn dat de vrouw niettemin tijdens deze 12 jaar gaat werken. Deze inkomsten kunnen – afhankelijk van de omstandigheden – leiden tot vermindering van alimentatie. Het kan ook zijn dat de vrouw niet gaat werken, maar dat de man op zeker moment vindt dat van de vrouw inmiddels verwacht kan worden dat zij eigen inkomen verwerft. Dan kan hij verzoeken om verlaging van de alimentatie. De man kan deze kwestie aan de rechter ter beoordeling voorleggen. Dan volgt er een in de praktijk lastige discussie over de vraag of de vrouw

Foto: HH/Marcel van den Bergh

inkomen had kunnen verdienen als zij zich daarvoor had ingezet, en zo ja, hoeveel. In toenemende mate zien we dat er wel enige alimentatiekorting plaatsvindt als de vrouw echt heeft stilgezeten, ook al kon zij wel werken omdat de kinderen op zeker moment het huis uit waren en er geen medisch of ander beletsel was.

van 12 jaar. Te noemen valt het feit dat de man, als hij van een FPU-regeling gebruik maakt, met een inkomensvermindering tot gevolg, niet zomaar kan rekenen op verlaging van zijn alimentatielast. Als de man in het bedrijfsleven een topinkomen verdient, maar een lager betaalde functie ambieert (zoals het burgemees-

alimentatie. Bij het vaststellen van de alimentatie zou dus niet alleen beoordeeld moeten worden of op het moment van de beslissing al dan niet voldoende inkomen kan worden verworven maar ook wanneer het moment aan kan breken waarop de alimentatiegerechtigde wél geacht kan worden voldoende inkomsten te verwerven. Ons voorstel is om in de wet de verplichting voor een alimentatieverzoeker op te nemen om bij het indienen van een verzoek tot vaststelling van alimentatie meteen een ontwikkelingsplan in te dienen waarin aangegeven is wat de verzoeker meent te kunnen gaan doen om op termijn (weer) een inkomen te verdienen, welke verdiensten wanneer te verwachten zijn, en hoe dat inkomen zich de komende jaren zal kunnen ontwikkelen. Dat geeft alimentatieverzoekers in elk geval een incentive om een eigen toekomst op te bouwen en een stuk afhankelijkheid te laten varen. De alimentatiehoogte en -duur kan op dit plan worden afgestemd. Blijkt de praktijk tegen te vallen dan kan de alimentatieverzoeker in de toekomst een aanpassing van alimentatiehoogte en/of alimentatieduur vragen. Daarbij zal dan uiteraard wel moeten worden aangetoond dat er serieuze pogingen zijn gedaan om een passend eigen inkomen te verwerven.

Loes Gijbels en Julia Veldkamp

De auteurs zijn advocaat en scheidingsbemiddelaar, werkzaam bij SmeetsGijbels te Rotterdam

Hoe eerder een alimentatiegerechtigde zich gaat richten op de omstandigheden waaronder het wél mogelijk is om eigen inkomsten te verdienen, hoe beter

Maar deze situatie: een in veel gevallen automatisch doorlopen van de alimentatieverplichting van 12 jaar zonder het concreet inbouwen van een incentive om zelf inkomen te gaan verdienen, bevordert in elk geval niet dat vrouwen tijdig initiatieven nemen om – met bijscholing – weer aan het arbeidsproces te gaan deelnemen. Toch is dat in hun eigen belang, want ook aan de 12 jaar komt eens een eind. Hoe eerder een alimentatiegerechtigde zich gaat richten op de omstandigheden waaronder het wél mogelijk is om eigen inkomsten te verdienen, in plaats van de focus op het niet kunnen verdienen van eigen inkomsten, hoe beter. Daarbij moet ook bedacht worden dat de alimentatiebetaler blijkens de rechterlijke uitspraken een zware verantwoordelijkheid draagt voor het behoud van zijn verdien capaciteit gedurende deze looptijd

tersambt of het hoogleraarschap) wacht hem een teleurstelling: deze vrijwillige inkomensvermindering heeft geen invloed op de alimentatielast. Als hij een nieuwe partner vindt, wordt die partner geacht in beginsel in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien, ook al is dat feitelijk niet zo. Die partner wordt dus geacht te kunnen werken, de ex niet.

Wij bepleiten niet dat de alimentatiebetaler minder verantwoordelijkheid moet gaan dragen voor de financiële situatie van de twee gezinnen na echtscheiding. Wij bepleiten wél dat de verantwoordelijkheid evenwichtiger verdeeld wordt. Volgens onze wet heeft alleen iemand die geen of onvoldoende inkomen heeft én in redelijkheid niet voldoende inkomsten kan verwerven recht op

Rita, blijf VVD! Vrijzinnige liberalen verenigt u

J. Degenkamp adviseerde Rita Verdonk onlangs op deze pagina een eigen partij op te richten. Volgens **Norbert Klein** zit Verdonk echter goed bij de VVD. Niet de regressieve liberalen moeten zich volgens hem verenigen, maar de vrijzinnige.

In zijn bijdrage in de *Staatscourant* van 30 augustus geeft J. Degenkamp een goede analyse van het politieke landschap. Met name de vrijzinnig liberale stroming blijkt er volgens zijn analyse nu bekaaid af te komen. De VVD biedt voor hen met het nieuwe verkiezingsprogramma te weinig en D66 vormt geen redelijk alternatief meer. Degenkamp geeft als oplossing dat Rita Verdonk aan de rechterzijde maar een eigen regressief rechtse partij zou moeten oprichten, zodat de VVD met de vrijzinnige liberalen door kan gaan. Maar deze ontwikkeling staat helaas buiten de politieke werkelijkheid. Rita Verdonk hoort bij de huidige in

de VVD heersende stroming. Het verschil van haar met bijvoorbeeld Mark Rutte is slechts optisch door haar presentatie. De lijsttrekkerverkiezing van de VVD het afgelopen voorjaar heeft dat duidelijk gemaakt. Inhoudelijk bleek er namelijk geen verschil tussen de kandidaten te ontdekken. Sterker nog, het toen opgestelde rechts liberale 9 puntenplan 'De toekomst is nu' van Mark Rutte is grotendeels opgenomen in het nieuwe VVD-verkiezingsprogramma. Dat wordt uiteraard ook door Rita Verdonk onderschreven. Van Aartsen gaf in zijn 'afscheidsbrief' eind augustus duidelijk de koersverschillen aan: 'de naar populisme neigende stroming (no-nonsense, belastingverlaging, orde) en een vrijzinnige stroming (vrijheid, rechtsstaat, internationale gerichtheid, onderwijs)'. In het nieuwe VVD-programma wordt duidelijk voor de eerste stroming gekozen. Ook in de gepresenteerde VVD-kandidatenlijst wordt die lijn voortgezet met bijvoorbeeld Fred Teeven (voormalig Leefbaar Nederland) op de 5^e plaats en het vertrek van meer liberale Kamerleden als Arno Visser en Eric Balemans.

Geconcludeerd kan worden dat de VVD bij Rita Verdonk past en omgekeerd. Voor vrijzinnige liberalen ontstaat nu een gat in het politieke landschap. Strategisch gezien zal de VVD de schade proberen tegen te houden door specifieke puntjes naar voren te brengen die ook door vrijzinnige liberalen en democraten wel onderschreven worden. Die boodschap zal dan natuurlijk door liberale kandidaten als Johan Remkes of Atzo Nicolaï naar voren gebracht worden. Maar van de rechtse hoofdkeers zal om twee redenen niet afgeweken worden. Ten eerste is het de heersende stroming VVD'ers die hier van harte achter staan. Ten tweede zal het gevaar van electoraal verlies als gevolg van de initiatieven van de oud VVD-leden Pastors en Wilders er voor blijven zorgen dat ook hun regressief rechtse opvattingen een duidelijk VVD-geluid wordt. En dat geeft politieke duidelijkheid. Nu vrijzinnige liberalen niets meer in de VVD te zoeken hebben, rest niets anders dan een hergroepering. Zoals Degenkamp terecht stelt is het in het belang van de democratie 'dat belangrijke groepen in de

bevolking een politiek podium hebben.' Eerste initiatieven worden ondernomen o.a. via de website www.liberalen.info.

Norbert Klein

De auteur is coördinator van de Liberale Stroomgroep. Hij was tot 29 augustus lid van de VVD.

Perspectief

Onder redactie van Barbara Nieuwenhuijsen. Artikelen op deze pagina geven alleen de mening van de auteur weer. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren of in te korten. U kunt uw bijdrage (maximaal 800 woorden) sturen naar *Staatscourant*, Postbus 20020, 2500 EA DEN HAAG of b.nieuwenhuijsen@sdu.nl onder vermelding van *Perspectief*.